

V MĚSTSKÉ NEMOCNICI

51

ŘEDITELI NEMOCNICE

V městské nemocnici pozdravil presidenta její ředitel *dr Adolf Kreisinger*.

V Plzni 17. května 1919.

Já Vám děkuji a nebudu Vás zdržovat. Povím jen to, že má návštěva ve Škodových závodech a návštěva zde je jediným organickým celkem. Já jsem chtěl dokumentovat náš český program, humanitní program vedle velikého programu práce po válce, kdy máme statisíce invalidů a opuštěných od těch, kteří padli v boji proti nám a za nás. To je tak ohromný úkol, že souvisí jeden s druhým: práce a lidskost, lidskost a práce.

Přeji hodně mnoho zdaru v práci pro naše ubohé, neduživé a slabé.

Po prohlídce nemocnice odjel president do dělnického domu Peklo.

V DĚLNICKÉM DOMĚ PEKLO

52

DĚLNICTVU

V sále, na jevišti, pozdravil presidenta poslanec *Luděk Pík*: „Před dvanácti lety vítali jsme Vás na tomto místě jako profesora, který přišel k dělníkům promluvit o socialismu a o vývoji novodobého učení socialistického.“ Masarykova kulturní práce, jeho láska k spravedlnosti, jeho boj za pravdu, demokracii a proti předsudkům byl poutem, jež sbližovalo srdce dělnictva s jeho duchem. Nyní v svobodném státě může Masaryk jako president spoléhat na věrnost dělnictva, „aby po osvobození národa nebylo útisku třídního ve vlastním národě“, neboť dělnictvo věří, že president „je proniknut velikou tradicí svých husitských a táboritských předků, kteří národu dali příkaz bratrství a rovnosti“.

V Plzni 17. května 1919.

Přátelé,

vzpomínám si také těch svých přednášek mezi vámi. Kolega Pik vzpomněl, že jsem tenkrát uvažoval o socialismu. Na jeden detail si vzpomínám dobře. Tenkrát byl ilustrovaný deník v Praze, tuším Kurýr. Vzpomínám si, jak mne tam po první přednášce mezi vámi vykreslili s ohromným širákem, aby dali najevo, jako že bych se byl zpronevěřil tehdejšímu řádům naší národní společnosti. Já vzpomínám, že tenkrát pro universitního profesora nejen v Praze, ale už dříve ve Vídni, jméno socialista bylo dost na pováženou. Ale podívejte se, jak rychle Evropa a náš národ se vyvíjel.

Právě jsem řekl kolegovi Habrmanovi, to že jsem tenkrát, když jsem zde přednášel o socialismu, sám neměl tušení — ovšem, on také ne — že přijdu zase do Pekla se socialistickým ministrem. To vidíte ten ohromný rozdíl za jedno desetiletí. A ten vývoj půjde dál. A my dnes už nemusíme uvažovat, co je socialism, je-li možný, my teď musíme uvažovat o tom — a to stojí zase mnoho práce, a vy ji konáte jako všichni opravdoví Čechové — jak socialism prakticky provádět, abychom vybědli z hesel a dostali se k činům. Já jsem právě byl v Nebi a přišel jsem do Pekla. Také jsem uvažoval, jak vůbec v životě to chodí, a v historii symbolika hrá velikou roli. Tak jsem si řekl: „Co to znamená, že jdeš z Nebe do Pekla?“ Já v tom vidím to, že u nás v Čechách nesmí být rozdílu mezi nebem a peklem. Peklo je rakouská stará instituce a nebe je nová Československá republika.

Já přijímám krásný a slavnostní slib vašeho řečníka, kolegy Pika, že vy všichni dělníci, uvědomění socialisté, budete věrně stát na strážní naší republiky. Já tento váš slavnostní slib přijímám a slibuji vám stejně slavnostně, že se vám a v součinnosti s vámi vynasnažím všecek svůj život, aby to, co jsme započali, bylo slavnostně dokonáno.

Jestliže tu bylo vzpomenuto ducha husitského a táboritského, budiž potvrzeno, že on první nám ukázal v historii naší, kam náš národ spěje — k bratrství a k lidskosti. Já věřím, a je to mou snahou, aby náš národ toto své historické poslání znovu vyplnil, dokonal, a aby jméno Čech, jako za doby husitské znamenalo „Co Čech, to hejtman“, uplatnilo se v zásadě „Co Čech, to člověk, vzorný demokrat!“ V této součinnosti bratrské, v zájmu nás všech a lidstva, těším se, že půjdeme spolu stejným směrem, stejným cílem, stejnými prostředky.

Nazdar české demokracii!

Nato ministr školství a národní osvěty *Gustav Habrman* znova za západočeské dělnictvo slíbil součinnost na budování republiky.

V Plzni 17. května 1919.

Příteli Habrmane,

já Vám připomínám: je to kus dějin našeho osvobozen-
ského hnutí, ve kterém Plzeň a vy z Pekla hráli jste už roku
1915 vynikající roli.

Když jsem já byl ve Švýcarsku ve vyhnanství a když jsem
toužebně čekal, aby poslali z Prahy někoho za mnou, abych
tam nebyl sám, první a jediný, kdo ke mně přijel v zapadlém
ženevském skromném hotelu vedle světoznámého velikého
hotelu, byl jeden z vás, kolega Habrman. On vám může do-
svědčit, jak jsme promlouvali o celé situaci našeho národa,
jak jsme s mapou před sebou probrali celý problém našeho
budoucího státu, jeho hranice, všechny možnosti, a jak jsme
si rukou dáním řekli, co vyžaduje naše pomsta a vedle po-
msty práce budující. Že jsme toho dosáhli, spoluprací, za to
děkujete také jemu, kolegovi, příteli Habrmanovi.

Děkuji vám a ostatním vašim Pekelníkům zde, že jste